

INDRUKKEN

VAN DEN HOOFDREDACTEUR

ANTI-CHRISTELIJK.

ONLANGS ZIJN DOOR VELEN IN ONS LAND TWEE mannen gehuldigd, die met „Anti-Christelijk” moeten worden aangeduid. Het zijn Spinoza, die ter herinnering aan zijn 250sten sterfdag, en Mr. Van Houten, die ter gedachtenis aan zijn geboortedag, 90 jaar geleden, door vele vrienden werd geëerd.

Nu vraag ik: is het niet bedroevend, dat men in een Christelijk land met wijding overgaat tot het „huldigen” van mannen, die zich lijnrecht tegen den Christus hebben gesteld?

Baruch de Spinoza was een Jood. En ik herinner mij nog zoo goed als kleine jongen, hoe, toen de Paviljoensgracht in Den Haag gedempt was, en daar een standbeeld voor dit genie opgericht, de haat van vele orthodoxe Joden zich openbaarde, evenals dit geschiedde in den tijd, toen hij leefde, in Amsterdam en Den Haag. Het standbeeld werd bespot; meer dan dat; besmeurd en gehavend.

Iets dergelijks kunnen we niet genoeg afkeuren. Maar wel hebben we ons afgevraagd, waarom niet op waardige wijze door mannen van Christelijken huize tegen het oprichten van standbeelden voor zulke anti-Christelijke mannen in onze Christelijke steden is geprotesteerd.

Zulke mannen hebben hun deugden gehad. Trouwe strijders waren ze voor hun beginselen. Maar waar blijven dan de Christenen met hun strijd voor hùn beginselen? Waarom komen zij niet beslister op tegen hetgeen in een Christenland niet betaamt?

Spinoza was in menig opzicht een voortreffelijk man. Hij bekoorde door zijn wijsbegeerte de harten van velen. En beleefde wat hij beleed. Frederik van Eeden heeft van hem gezegd: „Zijn woorden zijn als uitzichten door de dorre hagen van vervlochten betoog, waartusschen hij ons voert naar paradijzen van heilige emotie.” Maar... bij Spinoza gold verstand meer dan geloof. Eigenlijk is het verstand van den mensch volgens hem „God.” Hij achtte den mensch in staat om den Bijbel te beoordeelen en aan te duiden wat er waarheid in is of niet; een echte Bijbel-criticus dus: ja hij geloofde het mogelijk, God te begrijpen, met Wien hij anderzijds, naar zijn zeggen, door „verstandelijke liefde” gemeenschap oefende. — Zijn leer was dus in lijnrechte tegenspraak met de Goddelijke openbaring in de Schrift; beslist anti-Christelijk.

Ook Van Houten is fel gekant tegen den geopenbaarden Godsdienst. Ten minste: hij was het tot nu toe in al zijn uitspraken. God, eigendom, familie — hij randde ze één voor één aan. Hoogeren zegen — hij wilde er niet van weten. De eed bij God — hij voor-spelde en prees den tijd, waarin die eed in de rechtzaal evenveel waarde zou hebben als de eed bij Bachus in de kroeg. Hij gaf een godslasterlijke beschouwing over het wonderbare mysterie van Christus' geboorte. Ook zijn leer derhalve: anti-Christelijk.

„Alle geest, die niet belijdt, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God niet; maar dit is de geest van den anti-Christ.” (1 Joh. 4 : 3.)

Zoo sprak Johannes, de discipel van Jezus, dien men zoo gaarne den „apostel der liefde” noemt. En deze zelfde zegt met groote beslisterheid tot een vrouwe, dat zij iemand, die de leer van Christus niet brengt, — een leeraar dus, die zich anti-Christelijk openbaart in zijn leer, — niet in huis mag ontvangen, noch tot hem zeggen: „Wees gegroet!” (2 Joh. : 10.)

Zulke „leeraars” kunnen soms zeer aantrekkelijk zijn; in menig opzicht een voorbeeld; maar het gaat niet om hun personen, doch om de beginselen, die zij voorstaan. En de vorst der duisternis gebruikt gaarne edele figuren om propaganda te maken voor zijn rijk.

Dit moet men óók bedenken, als het menschen geldt als Krishna-moerti. De vraag is niet, wat hun adel van gemoed is, maar of zij met God en Christus rekenen. Ezau was, als mensch, ook in zijn handelingen, heel wat aantrekkelijker dan Jakob. Maar de Schrift noemt hem een ongoddelijke, omdat hij Gods openbaring minachtte.

Nu is het zoo jammer, dat niet alleen in Christelijk Nederland zoo weinig stemmen opgaan tegen de anti-Christen, (1 Joh. 2 : 18b.) zoo weinig gestreden wordt tegen hun leer, maar dat ook sommigen, die zeggen het Evangelie van Christus lief te hebben en te dienen, openlijk mannen als Krishnamoerti onder bescherming nemen. Lijnrecht tegen 's Heeren gebod in 2 Joh. 10 en 11; en voorbijziende wat geschreven staat in 1 Joh. 2 : 22. Dezulken worden dan verdedigd om hun rein leven, om hun „verbinding met God.” Als zij den Christus der Schrift verwerpen, maar „toonon door Gods kracht te leven,” worden zij verdedigd, omdat hun licht wel anders is dan het onze, maar toch óók licht van den „Vader der lichten.” Men vergeet, dat er ook schijn-licht is: de duivel zelf verandert zich in een engel des lichts. Men let niet meer op de leer, maar op den persoon. „Belangstellend,” zoo wordt gezegd, „wachten we af, hoe deze persoon zich verder zal ontplooiën.”

Is het wonder, dat zij, die aldus den persoon met de leer, en Gods licht met licht van Satan verwarren, ook tot uitspraken over den

Bijbel komen, als er onlangs eene in „Nieuwe Wegen” te lezen stond? „Wie den Bijbel aanziet... als een door menschen geschreven en van alle menschelijkheid blijken dragend boek, vof getuigenissen van uit God gesproken leven, zal weten te scheiden en te onderscheiden, tusschen het min en meer waardevolle.” Zoo oordeelende over de Schriften, heeft men geen gezag der Schriften, geen leer der Schriften, waarop men zich beroepen kan als de leer van Christus, en laat men zich vanzelf meevoeren, naar de profetie van onze laatste dagen, met „allen wind der leer.” (Efeze 4 : 14.) Maar... zoo nadert men dan ook het anti-Christelijke!

IN DEN GREEP VAN MAMMON

door L. PENNING

25)

XIII. Op het Gevaarlijke Pad.

DE DAGEN BEGONNEN TE KORTEN, EN, Randijk was alle avonden uit op huisbezoek. Hij ging gemeenlijk met Noordanus uit en een enkelen keer met Schildhuis. Het was een heerlijk werk; hij werd allerwegen met welwillendheid en soms met vreugde ontvangen, en die bezoeken bevielen hem beter dan de korte bezoeken, die Wailing hem bracht. Er werd dan trouwens over heel gewone dingen gesproken, terwijl Randijk zich wel hoedde, op nieuwe speculaties te zinspelen.

Maar hij mocht daarom zijn plicht als huisvader toch niet verzaken, en over de Russische effecten, die nu geen rente meer uitbetaalden, werden zulke vreemde noten gekraakt, dat hij toch eens een berekening behoorde te maken van de verliezen, die hij daardoor had geleden.

Hij haalde den effectentrommel te voorschijn en begon weer te cijferen. Hij besteedde er een heelen voormiddag aan, want het verliescijfer leek hem toch buitensporig groot, maar hoe hij ook rekende, het cijfer bleef hetzelfde.

Het was toch een pijnlijk geval, en terwijl hij er over peinsde, of hij de Russen zou houden of verkoopen, kwam Wailing net overslag.

Randijk was er blij om. Wailing was een man van doorzicht, en naar een goeden raad wilde hij gaarne luisteren.

„Dat ziet er niet zoo mooi uit, buurman!” zeide hij, op de beursnoteering wijzend van de Russische effecten.

Wailing kon er van meepraten. Hij had het er al te kwaad mee gehad in de leeskerk, en de gemeene Bolsjewiek had hem dat geleverd. Er bevond zich voor een bedrag van vijftien honderd millioen gulden aan Russische effecten in ons land; vooral de kleine middenstand leed er bitter onder, en de schorsing der rentebetaling beteekende voor ons kleine land, dat de inkomsten met vijf en zeventig millioen gulden per jaar waren verminderd.

’t Waren reuzensommen. Het was ongehoord. Gister had Wailing een metselaar gesproken, die er zijn spaarpenningen in had belegd en met groote verbazing uitriep: „Zooiets kan toch niet bestaan!”

Een onnoozele uitroep!

„De wereld staat tegenwoordig op haar kop,” zei Wailing; „daar doet de mensch niets aan. Wat muurvast scheen, rolt, en wij rollen mee!”

„En wat wil je nu met die Russen doen?” vroeg Wailing.

Randijk meende, dat verkoopen nog maar het verstandigst zou zijn.

„Onzin!” zei Wailing.

Hij beschikte over een ronde, joviale stem, en sprak